

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی **صبح ایران**

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: **مهدی رحمانیان**

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن گویا: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشر گستر امروز
نوبن • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترت روزنامه

یکشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۵ • ۲۱ جمادی‌الاول ۱۴۴۸ • ۱ نوامبر ۲۰۲۶ • سال بیست‌وسوم • شماره ۵۵۱۵ • صفحه ۱۱۴۸
ظهر تهران ۱۱:۴۸ • آذان مغرب ۱۷:۲۸ • آذان صبح فردا ۵:۰۲ • طلوع آفتاب ۶:۲۷

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

خبرخوانی

بازیگری که نماد

رهبر علمی بود

پس از درگذشت پاتریک استوارت، بازیگری که

طی هفت سال در مجموعه تلویزیونی «پشتازان فضا؛ نسل بعدی» و همچنین در چندین فیلم از این مجموعه، نقش کاپیتان پیکارد را ایفا کرد، نیچر به عنوان نشریه علمی از نقش مؤثر او در علاقه‌مندکردن افراد به علم و تحقیق نوشت و همچنین این شخصیت را نمونه یک رهبر موفق برشمرد. پیکارد به عنوان فرمانده سفینه فضایی، خدمه خود را در سفرهای اکتشافی میان‌کهکشانی هدایت می‌کرد و در جریان این سفرها با جهان‌ها و تمدن‌های جدید روبه‌رو می‌شد. ایسا گزارش نیچر در این باره را ترجمه کرده است. از نظر برخی دانشمندان، کاپیتان پیکارد نمونه‌ای از ویژگی‌های یک رهبر علمی شایسته بود. سارا بیکرتون، پژوهشگر سیاست‌گذاری عمومی در دانشگاه اوکلند نیوزیلند، می‌گوید: «اولین واکنش فوری او این بود که همه جوانب موضوع را در نظر بگیرد و سؤال بپرسد». با این حال، به گفته بیکرتون، مهم‌تر از همه این بود که پیکارد پیش از تصمیم‌گیری، با اعضای خدمه سفینه اترپزایز، صرف نظر از درجه و جایگاهشان، مشورت می‌کرد؛ این ویژگی بر رویکرد بیکرتون در مدیریت و رهبری نیز تأثیر گذاشته است. او می‌گوید همواره تلاش می‌کند در تصمیم‌گیری‌های مهم، نظر دستیاران پژوهشی و دانش‌جویان تحصیلات تکمیلی خود را نیز جویا شود.

یکی از فیلم‌ها ایین مجموعه که تأثیر زیادی بر بیکرتون گذاشت، «پشتازان فضا؛ نخستین برخورد» بود. در این فیلم، پیکارد به گذشته و به قرن بیست‌ویکم سفر می‌کند و توضیح می‌دهد در آینده دیگر پول وجود نخواهد داشت، پیکارد در این فیلم می‌گوید: «ما تلاش می‌کنیم خردمان و باقی بشریت را بهبود دهیم». بیکرتون می‌گوید: «این موضوع واقعا برای دانشمندان معنادار است. آنچه به ما انگیزه می‌دهد، بهترکردن خردمان و سایر انسان‌ها از طریق

جست‌وجوی دانش، یادگیری و تلاش برای شناخت و درک جهان است». پژوهشگران دیگری نیز از سبک رهبری پیکارد الهام گرفته‌اند. تریسی درین، مهندس سامانه‌های پروازی در آزمایشگاه پیرانشن جت ناسا در پاسادنا، کالیفرنیا، در مصاحبه‌ای با مجله «کنتاکی آلومنا» گفته بود شیفته نحوه به تصویرکشیدن یک رهبر برجسته از سوی این شخصیت شده است. او گفته بود: «پیکارد آرامش و ثبات رفتاری داشت، به همه احترام می‌گذاشت و با همه مهربان بود. او اعضای خدمه‌اش را تشویق می‌کرد خارج از چارچوب‌های معمول فکر کنند و در انجام کارهایی که برای پیشبرد وظایفشان نیاز داشتند، از آنها حمایت می‌کرد». دانشمندان در شبکه‌های اجتماعی نیز از تأثیر شخصیت پیکارد بر مسیر حرفه‌ای خود در حوزه علم نوشته‌اند. جردن هریسون، روان‌شناس، در شبکه اجتماعی بلواسکای نوشت: «می‌توانم ریشه علاقه اولیه‌ام به علم، عشق به فضا و نجوم، شکل‌گیری بذرهای نوعی اخلاق مبتنی بر مراقبت از افرادی که با من تفاوت دارند را در مجموعه «پشتازان فضا؛ نسل بعدی» و بازی پاتریک استوارت در نقش کاپیتان ژان لوک پیکارد پیدا کنم».

پیشنهادخوانی

سخنرانی یوسف اباذری در دانشگاه تهران

انجمن جامعه‌شناسی ایران در یک نشست به تحلیل اصل ۳۰ می‌پردازد و در این مراسم یوسف اباذری، جامعه‌شناس، سخنرانی می‌کند. همچنین رضا امیدی، پژوهشگر سیاست‌گذاری اجتماعی نیز به ایراد سخن می‌پردازد. عنوان این نشست «اصل ۳۰ از حق قانونی آموزش تا کالای شدن فرصت‌ها» است که با اکران مستند «اصل ۳۰» همراه خواهد بود. در اصل ۳۰ قانون اساسی ایران آمده است: «دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سر حد خودکفایی کشور به طور رایگان گسترش دهد». بر اساس این گزارش، این نشست روز سه‌شنبه ۱۲ آبان‌ماه ساعت ۱۷ در تالار ابن‌خلدون دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران برگزار خواهد شد.

۹ سال از آخرین زمین‌لرزه با بزرگای بیش از هفت ریشتر در ایران می‌گذرد. زمین‌لرزه ۲۱ آبان ۱۳۹۶ ازگله سرپل ذهاب با بزرگای ۷.۳ موجب کشته‌شدن حدود ۶۲۰ نفر شد. زلزله ۱۲ نوامبر ۲۰۱۷ سرپل ذهاب رویدادی غیرمعمول و بزرگ برای نوار چین‌خورده زاگرس بود. این بزرگ‌ترین زلزله ثبت‌شده دستگامی در پی‌سنگ و روی سنگ پی‌سنگی ذهاب در شمال غربی زاگرس -کمان لرستان- نزدیک مرز ایران و عراق، سنگین‌ترین خسارت را در سرپل ذهاب برجا گذاشت. زلزله ۱۳۹۶ مقدار زیادی از تغییر شکل انباشته‌شده را روی آن ساختار پی‌سنگی زمین‌لرزه‌ای خاص آزاد کرد. پس‌لرزه‌ها و لغزش پس‌لرزه‌ای تا حدود ۱۴ ماه ادامه داشت، اما وقوع یک زمین‌لرزه تقریباً مشابه با بزرگای ۷.۳ در همان پهنه برای مدت طولانی بعید ولی ممکن است. رویدادهای بزرگ قبلی در زاگرس در سیلاخور ۱۹۰۹ با بزرگای ۷.۴ روی گسل اصلی جوان زاگرس روی گسل درود رخ داد و گسلش سطحی حدود ۸۰کیلومتری هم ایجاد کرد. در زاگرس بخش قابل توجهی از تغییر شکل، غیرلرزه‌ای، توزیع شده یا در زمین‌لرزه‌های کوچک‌تر آزاد می‌شود. وقوع رویدادی با اندازه و سبک زلزله سرپل ذهاب در سال ۲۰۱۷ دوباره در زاگرس امکان‌پذیر است، زیرا راندگی‌های پی‌سنگی همچنان به انباشت کرنش ادامه می‌دهند. با این حال، ترکیبی از میزان‌های کوتاه‌شدگی منطقه‌ای متوسط، نادربودن رویدادهای قبلی با بزرگای بیش از هفت ریشتر در نوار چین‌خورده زاگرس و گشتاور بزرگ آزادشده در سال ۲۰۱۷ با این معنی است که وقوع مجدد دقیق در همان ساختار یا ساختارهای مجاور فقط در مقیاس‌های زمانی چند قرن یا بیشتر انتظار می‌رود. اگر شرایط را در پایان دهه اول آبان ۱۴۰۵ در نظر بگیریم، احتمال وقوع حداقل یک زمین‌لرزه با بزرگای برابر یا بزرگ‌تر از ۷.۰ در کل گستره فلات ایران، در بازه زمانی یک‌ساله حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد، در بازه پنج‌ساله حدود ۵۵ تا ۷۰ درصد و در بازه ۱۰ساله حدود ۸۰ تا ۹۰ درصد برآورد می‌شود. ۵۷ زلزله از قرن چهارم پیش از میلاد تا سال

مهدی زارع

۲۰۱۷ با چنین بزرگایی گزارش شده‌اند که البته کامل‌بودن داده‌ها برای دوره‌های تاریخی کهن پایین است؛ بسیاری از بزرگی‌های ثبت‌شده در دوران باستان صرفاً برآورد هستند، موقعیت‌های مکانی تقریبی‌اند و برخی رویدادهای رخ‌داده در نزدیکی مرزها در مکران، ترکیه، ترکمنستان، پاکستان نیز در فهرست زلزله‌های ایران گنجانده شده‌اند. در یک بازه زمانی مدرن‌تر و قابل اطمینان‌تر ۱۹۰۰ تا ۲۰۱۷، یعنی حدود ۱۱۸ سال، ۲۴ رویداد با چنین بزرگایی گزارش شده و متوسط هر دهه دو زمین‌لرزه با بزرگای بیش از هفت در گستره ایران و پیرامون مرزهای ایران را به دست می‌دهد. تعداد واقعی بلندمدت زمین‌لرزه‌ها در برخی مناطق کمی بیشتر است. گسل‌های اصلی اغلب رفتار لرزه‌زای دوره‌ای با فواصل بازگشت قرن‌ها تا هزاره‌ها نشان می‌دهند. احتمالات رخداد برای کاربرد عملی مهندسی، برنامه‌ریزی، بیمه باید با یک ارزیابی خطر احتمالی کامل مختص محل مورد نظر همراه شود. برای منطقه‌ای به شعاع حدود ۱۵۰کیلومتری تهران برای بازه زمانی یک، پنج و ۱۰ساله به ترتیب حدود ۰.۳، ۱.۵ و ۳.۵ درصد است. همین درصدها برای گستره پیرامون تبریز به شعاع ۱۵۰ کیلومتر به ترتیب ۰.۶، سه و شش درصد برای بازه یک، پنج و ۱۰ساله پیش‌رو است که تقریباً احتمال زمین‌لرزه بیش از هفت ریشتر پیرامون تبریز را حدود دو برابر همین احتمال‌ها در منطقه پیرامون تهران نشان می‌دهد. در منطقه پیرامون تهران در قرن ۳۲۰ قبل از میلاد و سپس در ۲۴۳ میلادی و ۸۵۵، ۹۵۸، ۱۱۷۷، ۱۸۲۰ زمین‌لرزه با

اسپراتو

رؤیای زبانی یگانه برای جهانی چندپاره

احمد رضامدوحی

سرنامبندہ سازمان جهانی اسپراتو در ایران

به این نتیجه رسید که وجود زبانی بی‌طرف، در کنار زبان‌های مادری مردم، می‌تواند ارتباط میان آنان را آسان‌تر کند. او در سال ۱۸۸۷ کتابی با عنوان «زبان بین‌المللی» منتشر کرد و زبان خود را با نام مستعار «دکتر اسپراتو» معرفی کرد؛ نامی به معنای «امیدوار» که بعدها نام خود زبان شد. اسپراتو با قواعد نسبتاً منظم، پایانه‌های مشخص برای واژه‌ها و امکان ساخت واژه‌های متعدد از ریشه‌های محدود، برای یادگیری آسان‌تر طراحی شده بود. برخلاف بسیاری از طرح‌های زبانی مشابه، این زبان توانست جامعه‌ای واقعی از کاربران خود پدید آورد. نخستین همایش جهانی اسپراتو در سال ۱۹۰۵ در فرانسه برگزار شد و نزدیک به ۷۰۰ نفر از بیش از ۲۰ کشور در آن شرکت کردند. با این حال، مسیر جنبش همواره هموار نبود؛ اختلافات داخلی، پیدایش زبان ایدو و سرکوب اسپرانتیست‌ها در حکومت‌های فرانکو، استالین و هیتلر، از جمله رویدادهایی بودند که تاریخ آن را شکل دادند.

بخش مهمی از گزارش تورنتون به همایش جهانی اسپراتو در

شهر برنو در جمهوری چک اختصاص دارد؛ گردهمایی‌ای که بیش از هزار نفر از ۶۲ کشور را گرد هم آورد. او در آنجا با اسپرانتیست‌های با گرایش‌های سیاسی و فرهنگی متفاوت، از فعالان صلح‌طلب تا نمایندگان نهادهای کاتولیک و گروه‌های چپنی و حامیان استقلال اوکراین، گفت‌وگو کرد. در میان آنان، همفری تونکین، پژوهشگر ادبیات و رئیس پیشین یک دانشگاه آمریکایی، بر نکته‌ای مهم تأکید

اموال به‌جامانده از او پرداخت

سیدمحمود علوی، قاضی دادگستری اعلام کرد: بر

اساس ماده ۲۲ قانون حمایت خانواده، قانون‌گذار برای مهریه تا سقف ۱۱۰ سکه ضمانت اجرای مشخصی در نظر گرفته است و زوج باید این میزان از مهریه را پرداخت کند، اما اگر زوج به‌خواهد مهریه بیشتری دریافت کند، باید توانایی مالی زوج برای پرداخت مازاد بر این میزان را اثبات کند. اگر مرد فوت کند، مهریه همسرش باید از ماترک و اموال به‌جامانده از او پرداخت شود.

سیدمحمود علوی، قاضی دادگستری اعلام کرد: بر

آب‌های آرام خلیج فارس همیشه امکاتی مناسب برای علاقه‌مندان به ورزش‌های آبی بوده و مدت‌هاست علاقه‌مندان به ورزش «پدل‌برد»، پیش از طلوع آفتاب و در خنکای پیش از آغاز روز، خود را به ساحل خواجه عطا بندرعباس می‌رسانند تا با پارو زنی در آب‌های خلیج فارس، ساعتی را به ورزش و تفریح دریایی اختصاص دهند. «پدل‌برد» یکی از ورزش‌های آبی است که با استفاده از پارو و حرکت روی سطح آب انجام می‌شود. عکس: راضیه پودات، ایسا

منتظر زلزله ۷ ریشتری در ایران باشیم؟

بزرگای بیش از هفت روی گسل‌های شمال تهران مشا و ایوانکی و گسل‌های جنوب تهران رخ داده است. زمین‌لرزه ۱۹۶۲ (۱۳۴۱ش) بوبین‌زهرا با بزرگای ۷.۲ نیز در ۴۰کیلومتری غرب تهران روی گسل ایک رخ داد. البته توجه شود که خطر شدت و جنبش زمین بیشتر از صرفاً بزرگا و احتمال وقوع زلزله‌ای با بزرگای هفت یا بیشتر است؛ زیرا رویدادهای کوچک‌تر با بزرگای شش تا ۶.۹ و همچنین زلزله‌های بزرگ‌تر دورتر نیز می‌توانند شدت‌هایی ایجاد کنند که موجب خسارت گسترده شوند، مانند زلزله ۵ دی‌ماه ۱۳۸۲ بم با بزرگای ۶.۵ که موجب بیش از ۲۶ هزار کشته در بم شد. ایران تقریباً ۱۱۰ منطقه شهری با جمعیت بیش از ۱۰۰ هزار نفر دارد. البته تعریف «محدوده قانونی شهر» در برابر «مجموعه شهری» در مشخص‌کردن این پهنه‌های جمعیتی بسیار مهم است. بالاترین احتمالات کوتاه‌مدت در پهنه‌های پیرامون تبریز، کرمان-زاهدان و بخش‌هایی از مکران و کپه‌داغ به دست می‌آید. کمترین احتمالات مربوط به شهرهای ایران مرکزی -در اصفهان و یزد- است. منطقه کلان‌شهری تهران و بیشتر شهرهای حاشیه دریای کاسپین و زاگرس در یک رده میانی قرار می‌گیرند با حدود دو تا پنج درصد در یک بازه ۱۰ساله. در منطقه تهران-کرج گسل شمال تهران در حدود ۳۰ هزار سال گذشته، شش تا هفت رویداد گسیختگی سطحی با بزرگای ۶.۱ تا ۷.۲ داشته است که میانگین بازگشت حدود ۳۰۸ هزار سال و نرخ لغزش هولوسن حدود ۰.۳ میلی‌متر در سال ایجاد کرده است. گسل اصلی اخیر، نرخ‌های راستگرد حدود ۱۰ میلی‌متر در سال در بخش‌های شمال غربی از گسل درود تا مریوان نشان می‌دهد. بسیاری از رویدادهای بزرگ گسیختگی سطحی نشان نداده‌اند. در منطقه تبریز و کرمان-زاهدان و مشهد-کپه‌داغ و بندرعباس احتمالات بعدی را در نزدیکی نواحی جمعیتی بیش از ۱۰۰ هزار نفر در شعاع ۱۵۰کیلومتری را نشان می‌دهند. البته احتمال جنبش شدید در خود شهر و ایجاد تخریب مانند زمین‌لرزه طبس ۱۳۵۷ وجود دارد.

روان‌خوانی

بازهن چندپاره چه کنیم؟

این روزها بسیاری از ما نگران هستیم؛ نگران آنکه فردا چه می‌شود. به این روزها مسئولان می‌گویند روز‌های نه جنگ نه صلح. هر روز که به سر کار می‌رویم اگر کاری داشته باشیم یا هر روز که برای خرید اقدام می‌کنیم، نگرانیم برای فردا چه کنیم. این فکرها در ذهنمان مدام می‌چرخد. می‌دانیم راه‌حلی نداریم و نمی‌دانیم برای خودمان و فرزندانمان چه کنیم. این وضع برای بسیاری رخ داده است. یک روان‌شناس با تأکید بر اینکه علائم خستگی ذهنی و چندپاره‌شدن ذهن متفاوت از خستگی جسمی است، به ایسا گفت: «چندپاره‌شدن ذهن حاصل تداخل تکالیف، کمرنگ‌شدن مرزهای کار و زندگی، گوش به زنگ بودن همیشگی و فشارهای ناشی از اضطراب و کمال‌گرایی است که حتی در خواب و روزهای تعطیل نیز آرامش را از فرد سلب می‌کند». او گفت: «از نشانه‌های این وضعیت می‌توان به کاهش تمرکز، کندی در فرایند تصمیم‌گیری و افزایش خطاهای رفتاری و کلامی اشاره کرد. در این حالت، انکار افکار فرد خارج از کنترلش فعالیت می‌کند و نمی‌تواند ذهنش را مدیریت کند، بنابراین ممکن است به نشخوار فکری دچار شود». او ادامه داد: «برای نمونه، فردی را تصور کنید که هم‌زمان با صحبت‌کردن با فرزندش، بخشی از ذهنش درگیر مشکلی در محیط کار است که باید آن را حل کند؛ از سوی دیگر به پرداخت اقساط سر ماه می‌اندیشد و هم‌زمان خاطرات ناخوشایند گذشته نیز جلوی چشمش می‌آیند و بخشی از توجه و تمرکزش را می‌گیرند». او با اشاره به اینکه زندگی روزمره، ذهن بزرگسالان را مدام میسان کار، خانواده، گوشی همراه و نگرانی‌های آینده تکه‌تکه می‌کند، اظهار کرد: «واقعیت این است که در دنیای امروز، مرز میان نقش‌های مختلف افراد کمرنگ شده است. برخلاف شیوه سنتی که فرد با خروج از خانه تمام تمرکزش را روی وظایف کاری می‌گذاشت، امروزه دیگر این‌طور نیست. فرد در محیط کار است، اما هم‌زمان نگران مسئولیت‌های خانوادگی‌اش است و مدام باید گوش به زنگ باشد که آیا خانواده به او نیاز دارند یا خیر. از سوی دیگر، وقتی در خانه است، مدام درگیر پیام‌ها و درخواست‌های شفلی می‌شود. امروزه گوشی‌های هوشمند و دنیای مجازی به واسطه‌ای میان خانه و کار تبدیل شده‌اند، بنابراین افراد بیش از تعدد کارها، با «تعدد درخواست‌ها» مواجه هستند؛ درخواست‌هایی که هر لحظه ممکن است به مداخله فوری نیاز داشته باشند». او با بیان اینکه ذهن چندپاره است، فرد در روزهای تعطیل با موقع خواب هم آرامش ندارد و مغز خاموش نمی‌شود، گفت: «ذهن ما به‌طور مداوم در حال فکرکردن در یک چرخه بی‌پایان است. ما درباره هر کاری که انجام می‌دهیم یا حتی کارهایی که انجام نمی‌دهیم فکر می‌کنیم و حتی زمانی که مشغول کار دیگری هستیم ممکن است جریان فکری کاملاً متفاوتی را در پس‌زمینه ذهن داشته باشیم». این روان‌شناس توضیح داد: «فرد ممکن است بخشی از ظرفیت روان خود را صرف نشخوار درباره گذشته و بخش دیگر را صرف نگرانی درباره آینده کند. زمانی که فرد درگیر چنین فرآیندهایی است، پایان ساعت کاری، روز تعطیل یا زمان خواب لزوماً به معنی پایان فعالیت روانی مرتبط با مشغله‌ها نیست، بنابراین فرد حتی در محیطی آرام همچنان احساس تش و نگرانی دارد و مغزش مانند جسمش در حال آرامش نیست».

اتفاق‌خوانی

یک رأی متفاوت

واتیکان تأیید کرد پاپ لنوی چهاردهم در انتخابات میان‌دوره‌ای ۲۰۲۶ ایلینوی آمریکا با استفاده از رای پستی، رای داد و به اولین پاپ در واتیکان تبدیل شد که در انتخابات آمریکا رای می‌دهد. دفتر مطبوعاتی واتیکان در بیانیه‌ای اعلام کرد لسوی چهاردهم «به حق و وظیفه شهروندان برای مشارکت در فرآیندهای دموکراتیک اعتقاد دارد». واتیکان همچنین اعلام کرد لنوی چهاردهم «هر زمان که واجد شرایط بوده، از حق رای خود به عنوان یک شهروند ایالات متحده استفاده کرده و در راستای این رویه دیرینه مشارکت مدنی، رای پستی خود را در شیکاگو ارائه داده است». برگه رای پاپ شامل نامزدی مجدد فرماندار ایلینوی، جی.بی. پریترز برای انتخاب مجدد، رقابت برای جانشینی ساتور دیک دوربین و رقابت مجلس نمایندگان بین جاناتان جکسون، نماینده دموکرات و کریستین مکسول، نماینده جمهوری‌خواه است. وابستگی حزبی رهبر کاتولیک‌های جهان در حال حاضر اعلام نشده است.

۵۵.۲ میلیارد مترمکعب

حجم آب دریاچه ارومیه در هشتم آبان ۱۴۰۵ نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰.۲ برابر (از ۲۵۰ میلیون به ۵۵.۲ میلیارد مترمکعب) و وسعت آن ۲۰۴ برابر (از ۴۶۰ تا ۱۹۷۱ کیلومترمربع) افزایش یافته است. سرپرست معاونت هماهنگی امور عمرانی استانداری آذربایجان غربی با اشاره به اجرای پویش «رود روان» برای لایروبی و رفع موانع مسیر رودخانه‌ها، تأکید کرد احیای کامل دریاچه به مشارکت همگانی مردم، کشاورزان و دستگاه‌های اجرایی در کنار اقدامات دولتی نیاز دارد.